

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

TALABALAR MA'NAVIYATINI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT

TA'LIM MUHITIDAN FOYDALANISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Turayev Qaxramon Nortojiyevich

Termiz Davlat Universiteti Fizika matematika fakulteti katta o'qituvchisi
.turaevqahramon184@gmail.com

ANNOTATSIYA:

Maqolada talabalar ma'naviyatini rivojlantirishda axborot ta'lif muhitidan foydalanish metodikasini takomillashtirish xaqida yozilgan.

KALIT SO'ZLAR: zamonaviy, kompyuterli texnikasi, axborot, resurs, individuallashtirish, texnologiyalar, CD-ROM texnologiyasi.

АННОТАЦИЯ:

В статье говорится о совершенствовании методики использования информационной образовательной среды в развитии духовности учащихся.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: модерн, компьютерные технологии, информация, ресурс, индивидуализация, технологии, технология CD-ROM.

ABSTRACT:

The article is written about improving the methodology of using the information educational environment in the development of students' spirituality.

KEYWORDS: modern, computer technology, information, resource, individualization, technologies, CD-ROM technology.

KIRISH:

Kompyuter va axborot texnologiyalaridan foydalanib, ta'lif sohasida, o'quv faoliyatida va o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratiladi. Axborot texnologiyalari ta'lifni amalga oshish jarayonida hayot bilan uyg'unlashtirishga imkon beradi. O'qitishni kelajakdag'i kasbiy faoliyat bilan chambarchas bog'lash imkoniyati paydo bo'ladi. Axborot texnologiyalarini qo'llashda o'quvchi shaxsining butun imkoniyatlarini amalga oshirishga: kompyuter

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Vositalari orqali bolaning bilishga oid, axloqiy, ijodiy, muloqot qilish va estetikaviy imkoniyatlarini, qobiliyatlarini ro'yobga chiqarishga intilish lozim. Kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quvchi shaxsini rivojlantirishning to'laqonli vositasiga aylantirish uchun o'qituvchining o'zi axborot texnologiyalari sohasida bilimdon (salohiyatli) bo'lishi kerak.

ASOSIY QISM:

Odatdagi darsda o'qituvchi dars mavzusi mazmunini bayon qiladi, o'quvchilar esa tinglab, ko'rib, eslab qoladilar, kerakli yozuvlarni daftarlariiga yozadilar. Ular har qanday ma'lumotni tayyor holda qabul qiladilar. Aksincha, interfaollik o'quvchilarga o'qitish jarayoniga faol kirishishga imkon beradi. Bolalar shunchaki tinglamaydilar. Ular savollar berib, o'z fikrlarini bildiradilar, o'quv materialining tushunarsiz qismlarini batafsilroq anglab olishga intiladilar, baxslashadilar, o'zlarini to'g'risida xulosalarga va yechimlarga keladilar. Interfaollikda har ikki tomon: o'qituvchi ham, o'quvchilar ham faollik ko'rsatadi, birgalashib, hamkorlikda darsda qo'yilgan maqsadlarga erishadilar. Biron bir o'quvchi darsdagi asosiy ishdan chekkada qolmaydi. Hamma o'qiydi, hamma bir-birini o'qitadi. Interfaol dars o'qituvchi boshchiligi bilan amalga oshiriladigan an'anaviy o'qitish usullarining va yakka tartibdagi kompyuterli o'qitishning yaxshi tomonlarini birlashtiradi. Kompyuter o'qituvchining faol yordamchisiga aylanadi. Kompyuter slaydlarini foydalanish evaziga interfaol darslar bilishga taqdim etiladigan axborot mazmuni bilan birga, ta'sirchanligi bilan ajralib turadi. Dars mavzusini bayon qilishda o'qituvchi illyustratsiya sifatida slaydlardagi axborotni kerak joylarda taqdim etib boradi. O'quv jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanishni rivojlantirishda masofali o'qitish alohida o'rinn egallaydi. Masofadan turib o'qitish bu inson o'zining bilim darajasini oshirishni ishlab chiqarishdan ajralmagan holda xoxlovchilar, muktabga borish imkoniyati bo'lmagan, nogironlar, keksa yoshdagilar kabilalar uchun katta yo'l ochib beradi. Masofali o'qitishda biz hech kimni majbur qila olmaymiz. Bunda xoxlovchi o'z imkoniyatiga qarab muloqot qilish, qo'shimcha axborot to'plash va fikr almashish imkoniyatiga ega bo'ladi. Masofali o'qitish hozirgi kunning barcha talablariga javob beradi, ayniqsa, yo'l xarajatlarini hisobga olmaganda, kunduzgi ta'limni barcha sistemalarini tashkil qilish mablag'lariha ham o'z ta'sirini ko'rsatadi. Ma'lumki, ko'p yillar davomida sirtqi ta'lim asosan televedeniya, radio yoki matbuot orqali amalga oshirilib kelinmoqda. Lekin bularni amalga oshirish ko'pgina faktorlar hisobida qiyinchilik bilan amalga oshirilib kelindi. Yangi axborot texnologiyalari

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

asosida masofali o'qitishni tashkil qilishning bir qator usullari mavjud: interfaol teoevedeniya, telekommunikatsiya, CD-ROM texnologiyasi asosida, o'quv radio va televedeniya, video lentalar va hokazo. So'ngi yillarda to'rt xil turdag'i masofali o'qitish keng tarqalmoqda;

1. Interfaol televedeniya (ikki tomonlama televidenie);
2. Axborot almashinuviga asoslangan kompyuterli telekomunikatsiya setlari (regional va global, internet);
3. Multimediali, interfaol rejimli, videokonferentsiyalar o'tkazish imkoniga ega kompyuterli telekomunikatsiya setlari;
4. Birinchi va ikkinchi turlar kesimida. Masofadan o'qitish bu Internet tarmog'i orqali sizga qulay bo'lgan vaqtda o'qishdir.

Masofadan o'qitishning tarkibiy belgilari: o'qituvchi, o'quvchi, kommunikatsiyadir.

Masofadan o'qitish uslubiy materiallari quyidagilardir:

- Darslik
- Audio va video darsliklar
- Onlayn darslar (Internet saxifa)
- Elektron kutubxonalar
- Testlar

O'quvchilar muloqotda faol ishtirok etishlari uchun faqat eshitishlari shart emas, balki eshitganlarini tahlil qilish, fikr yuritish, fikrlarning asosli va tushunarli bo'lishiga erishish lozimligini anglaydilar. O'quvchilar bilan hamkorlikda, kichik guruhlarda ishlashi orqali qo'yilgan vazifalarni talab darajasida bajarish, olingan natijalarni tahlil qilish, ularning to'g'riligini tekshirib ko'rish, taqdim etish va boshqa guruhlar tomonidan e'tirof etishlariga erishishlari lozim. O'quv munozaralari va bahslarni tashkil etish quyidagi bosqichlardan iborat bo'ladi:

- I. O'quv munozaralari va bahslarni keltirib chiqaradigan o'quv topshiriqlari bilan tanishisi.
- II. O'quv topshiriqlaridagi muammolarni hal etish yo'llarini belgilash;
- III. Axborot manbai yoki darsliklardagi o'quv materialini o'rganish, tahlil qilish va undagi asosiy g'oyani ajratish;
- IV. Muammolarni hal etish bo'yicha javoblarni tayyorlash;

Oqilona tuzilgan kompyuterli o'qitish dasturlari axborotni o'quvchi tomonidan o'zlashtirilishining psixologik va pedagogik qoidalari e'tiborga olingan taqdirda o'qitishni individuallashtirish va differensiyallashtirishga, bolalarning qiziqishlari va o'qishdagi mustaqil faoliyatini yahshilashdir.

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th Sep., 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Maxkamov U. L. Talabalarning axloqiy madaniyatini shakllantirish muammolari.-T: Fan, 1995 yil.
2. Ziyomuhammedov B. Mukammallikka olib boradigan kitob. Turon-Iqbol Nashriyoti, Toshkent, 2006.
3. Maxkamov yu, axloqiy darslar. T. 1994 yil. 7. Ismailova Z. L. Tarbiyaviy ishlar usullari. T. 2003 yil.

